

סימן צו

שימוש בטלפון שבת

שאלה:

האם מותר לאדם פרטי להשתמש בטלפון שבת המופעל ע"י גרמא?
אוצר החכמה

תשובה:

ואמנם יש מחלוקת - שלדעת מרן יעשו זאת על-ידי יהודי, ולרמ"א רצוי ע"י גוי אם אפשר^א. אך במכשירים הללו אין לנו את בעיית המחלוקת הנ"ל ובודאי עדיף להשתמש בהם כאשר צריכים.

לכבוד מר....

ירושלים

השלום והברכה

ולכן בטלפון המופעל ע"י גרמא - אין להשתמש אלא במוסד כמו בית-חולים או צבא או רופא בקשר לעבודתו בבית-חולים, כיון שכל הנ"ל יש בהם פיקוח נפש שאפילו ספיקו הותר בשבת. אך לאדם פרטי או לכל דכפין נראה דאין היתר להשתמש בו.

בברכת התורה

מרדכי אליהו

הראשון לציון הרב הראשי לישראל

קבלתי את מכתבך מיום י' סיון תשמ"ג ובו שאלתך לענין השימוש בטלפון המופעל ע"י גרמא בשבת. ובכן, יש היום מכוני תורה ומדע המפתחים מוצרים שונים עם היתרים הלכתיים לשימוש בשבת.

בעקרון, להלכה מותר ואף מצוה לחלל שבת במקום פיקוח נפש וספק פיקוח נפש, וכדברי השולחן ערוך (סי' שכ"ח סעי' י"ב): "כשמחללים שבת על חולה שיש בו סכנה משתדלים... אלא על ידי ישראל גדולים ובני דעת".

סימן צו

היתר כיבוי מנוע

שאלה:

אדם המסיע ביום שבת יולדת או חולה מסוכן לבית חולים ברכבו, האם מותר לו לכבות את המנוע בגמר הנסיעה שהגיע לבית חולים?

א וראה לעיל בהרחבה בסי' צ"ד.

אוצר החכמהתשובה^א:

ומעכבים ומימיו יוצאים ומתפשטים בגג ודולפים לבית - ממעכן ברגלו בצנעא, כיון שמתקן על ידי שינוי הוא שאינו עושה אלא ברגליו, במקום פסידא - לא גזרו רבנן^ב.

אך אין משם ראייה להקל, שהרי מדובר דוקא באיסורים דרבנן (ראה רש"י בכתובות ס' ע"א ד"ה "כלאחר יד", ושם בתורה ממעכן וכן כתב סרן הבית יוסף בסימן של"ו).

אך לעצם ההלכה - מותר לכבות את מנוע המכונית כלאחר יד בשינוי היכא שלא אפשר משום "גזרו סופן משום תחילתן".

לסיכום:

א. מעוברת צריכה בחודש התשיעי להכין תיק ופתקים עם פרטיה כדי למנוע כתיבה בביה"ח בשבת.

ב. מצוה גדולה להסיע יולדת או חולה מסוכן לבית חולים ביום שבת ולא להתעכב.

ג. אם יעשו מלאכה בשינוי ולא יגרום לעיכוב – מוטב, ואם לאו - יעשה כדרכו לצורך פיקוח נפש.

ד. מי שהסיע ברכבו חולה כנ"ל או יולדת - לא יכול לחזור לביתו ברכבו.

ה. מותר לכבות את המנוע כלאחר יד לכשיגיע לבית החולים משום "גזרו סופן משום תחילתן".

בברכה רבה

מרדכי אליהו

ראשון לציון הרב הראשי לישראל

א. ראשית כתוב בספר חסידים (סי' תתנ"ה) שאשה בחודש התשיעי להריונה צריכה להכין כל צריכה לפני שבת שלא חבוא לידי חילול שבת. דהיינו עליה להכין לפני השבת תיק ולשים בו דברי מאכל, סוכריות, שוקולד וכיוצא בזה^ב, וכן פתקים עם הפרטים שלה: שם פרטי, שם משפחה, שם הבעל, הורים, תאריך לידה, סוג דם, מספר לידות וכד'. יש מקומות שבהם ניתן לעשות פתקים אלו עבורה, בכדי שלא יכתבו בבית החולים את פרטיה ביום השבת. וכן עליה להשאיר אור דולק בבית כל הלילה באחד החדרים (ועי' בא"ח פ"י חצוה ש"ש סעי' י"ד, כה"ח ס"י ש"ל ס"ק א').

ב. יולדת נחשבת לחולה שיש בו סכנה, והדרך הטובה ביותר היא להזמין אמבולנס ואז אין בעיית חזרה למסיע, וכאשר מזמינים אמבולנס, יש אומרים שיחייב^א 1234567 אה"ח יתבדל^ב ויש אומרים שאם על ידי שינוי יתבדל ויתעכב - יחייג כרגיל. ואם אין אפשרות, ולכן בעלה או שכן לקח אותה ברכבו או אם לקח חולה מסוכן, ברור ופשוט הוא שאסור למסיע לחזור ברכבו לביתו. אך השאלה: האם מותר לו לכבות את מנוע הרכב בגמר נסיעה זו? יש האומרים שצריך להשאיר את רכבו דולק, אך יש האומרים שאם יצטרכו המסיעים להשאיר את רכבם דולק, אנשים יזלזלו בפיקוח נפש וימנעו מלקחת חולה הנצרך לבית החולים^ב. ויש מי שרצה להביא הוכחה משולחן ערוך (סי' של"ו סעי' ט'), שם כתב מרן: "צנור המקלח מים מן הגג שעלו בו קשים ועשבים שסותמים

א עיין עוד לעיל סימן צ"ג אם שבת הותרה או דחויה אצל פיקוח נפש.

ב ואז התיק יהא בסיס לאיסור והיתר, שיש ענין לצמצם באיסורים ככל שניתן.

ג ראה שו"ע סי' שכ"ט סעי' ט'.